

Handläggare
Engström Bo

Datum
2018-08-09

Diarienummer
ALN-2018-0400

Äldrenämnden

Remiss om Mål och budget 2019-2021

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2019 med plan för 2020 - 2021, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar av uppdrag som framgår av **bilaga 1**,

att fördela om nämndens tilldelade budgetram för 2019 mellan verksamheter enligt **bilaga 1**,

att fastställa taxor och avgifter inom äldrenämndens ansvarsområde samt därtill hörande tillämpningsanvisningar enligt **bilaga 2** och **bilaga 3**.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, den 13 juni, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med taxor och avgifter. Ärendet har beretts i äldrenämnden och det framlagda förslaget för nämndens ansvarsområde föreslås underställas kommunfullmäktige för beslut om Mål och budget 2019 med plan för 2020-2021.

Äldrenämnden föreslår följande justeringar till mål och budget 2019 med plan för 2020-2021:

- 1) Justeringar av uppdrag och omfördelning av tilldelad budgetram för 2019 (bilaga 1),
- 2) Taxor och avgifter för 2019 samt tillämpningsanvisningar (bilaga 2 & bilaga 3).

Äldreförvaltningen

Carina Juhlin
Förvaltningsdirektör

Handläggare
Bo Engström

Datum
2018-08-23

Diarienummer
ALN-2018-0400

Kommunfullmäktige

Yttrande om förslag till Mål och budget 2019 med plan för 2020 - 2021

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2019 med plan för 2020 - 2021, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar av uppdrag som framgår av **bilaga 1**,

att fördela om nämndens tilldelade budgetram för 2019 mellan verksamheter enligt **bilaga 1**,

att fastställa taxor och avgifter inom äldrenämndens ansvarsområde samt därtill hörande tillämpningsanvisningar enligt **bilaga 2** och **bilaga 3**.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, den 13 juni, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med taxor och avgifter. Ärendet har beretts i äldrenämnden och det framlagda förslaget för nämndens ansvarsområde föreslås underställas kommunfullmäktige för beslut om Mål och budget 2019 med plan för 2020-2021.

Äldrenämnden föreslår följande justeringar till mål och budget 2019 med plan för 2020-2021:

- 1) Justeringar av uppdrag och omfördelning av tilldelad budgetram för 2019 (bilaga 1),
- 2) Taxor och avgifter för 2019 samt tillämpningsanvisningar (bilaga 2 & bilaga 3).

Äldrenämnden

Monica Östman
Ordförande

Carina Juhlin
Förvaltningsdirektör

Bilaga 1. Justering av uppdrag och omfördelning av budgetram 2019

1. Förslag på justering och borttag av uppdrag

Nämnden föreslår justeringar av två uppdrag under inriktningsmål 4 enligt nedan:

- a) Att uppdraget under inriktningsmål 4 som avser att "Utveckla utbudet av bostäder för äldre, främst olika mellanboendeformer", flyttas till inriktningsmål 5. Skälet är att inriktningsmål 5 särskilt fokuserar på arbetet med boendeförhållanden, vilket är också huvudsakligt fokus i uppdraget. Inriktningsmål 4 har en vidare syftning kring att Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.
- b) Att uppdraget under inriktningsmål 4 som avser att "Möjliggöra för civilsamhället att utöka utbudet av aktiviteter för förbättrad folkhälsa bland äldre" utgår, då det täcks in av nära identiskt uppdrag under inriktningsmål 7; "I syfte att skapa fler träffpunkter och möjlighet till anpassad friskvård utreda villkor samt finansiering för möjliga partnerskap med det civila samhället". Även i detta uppdrag handlar det om att möjliggöra och utveckla samarbete med civilsamhället för förbättrad folkhälsa, nära synonymt till anpassad friskvård, vid sidan av att också främja tillkomst av fler träffpunkter. Det senare uppdraget är samtidigt gemensamt för de sociala nämnderna och KS.

2. Förslag på omfördelning av kommunbidrag för 2019 mellan verksamheter

Nämnden tilldelas ekonomiska ramar för verksamheterna ordinärt boende, särskilt boende och för öppna insatser (förebyggande verksamhet), utöver politisk verksamhet. Ordinärt boende har under de senaste åren haft underskott medan särskilt boende visat överskott. Enligt befintlig prognos per mars i år indikeras för nämnden ett överskott inom särskilt boende innevarande år totalt på c a 27 mnkr, ordinärt boende indikerar ett underskott totalt på c a 27 mnkr och öppna insatser indikerar ett underskott totalt på c a -4,6 mnkr (se tabell 1 nedan). Prognosen indikerar således ekonomiska obalanser inom nämndens olika verksamheter.

Tilldelad budgetram för 2019 per verksamhet och resultatprognos för 2018 enligt nedan:

Tabell 1. Kommunbidrag (tilldelad budgetram) för 2018 och 2019.

	2018	2018	2019	2019	
Verksamhet	Tilldelad budgetram, tkr	Prognos resultat, mnkr	Tilldelad budgetram, tkr	Tilldelad budgetram exkl. projektmedel	Ökning i % av budgetram
Politisk verksamhet	1 369	-0,4	1 369	1 369	-
Vård och omsorg	1 791 844	-4,4	1 842 531	1 833 531	2,3%
Ordinärt boende	740 230	-27,3	763 387	757 387	2,3%
Särskilt boende	992 935	27,5	1 016 344	1 016 344	2,4%
Öppna insatser	58 679	-4,6	62 799	59 799	1,9%
Totalsumma	1 793 213	-4,8	1 843 900	1 834 900	2,3%

Totalt har nämnden tilldelats en ökning av kommunbidraget för 2019 med 50,7 mnkr (c a 2,8 procent) *inklusive* projektmedel på 9 mnkr däribland medel för ”äldrevänlig kommun” (tidigare äldrevänlig stad) och medel för projekt avseende nya innovationstekniska lösningar inom vård- och omsorgsverksamhet, bland annat tillsammans med Region Uppsala. I kolumnen tilldelad budgetram exklusive projektmedel från tabell 1 ovan har dessa 9 mnkr räknats av från övrigt kommunbidrag.

Enligt beräkningar för 2019, med vad som är känt per dags dato och kan antas avseende bland annat volymutveckling och prisuppräkning, indikeras fortsatta underskott inom områdena ordinärt boende och öppna insatser (förebyggande verksamhet) medan det för särskilt boende indikeras ett överskott. Därför uppstår för nämnden ett behov av omfördelning av budgetramen för 2019.

Tabell 2 nedan sammanfattar prognos av nettokostnaderna per verksamhet för 2018 och 2019:

Tabell 2. Utfall och prognos av nettokostnader per verksamhet och budgetram

Verksamhet	Utfall, tkr År 2016	Utfall, tkr År 2017	Prognos, tkr År 2018	Uppskattning, tkr År 2019	Kommunbidrag, tkr År 2019	Uppskattad resultatdifferens År 2019
	Nettokostnad	Nettokostnad	Nettokostnad	Nettokostnad	Tilldelad budgetram*	Budgetram vs nettokostnad
Öppna insatser	61 836	59 942	63 332	63 600	59 799	c a - 4 mnkr
Ordinärt boende	756 927	777 450	767 517	780 000	757 387	c a -23 mnkr
SÄBO	915 134	923 536	965 423	990 000	1 016 344	c a + 26 mnkr

* Exklusive projektmedel.

Förslag på omfördelning av kommunbidrag 2019

Mot bakgrund av det som beskrivits ovan föreslås att en omfördelning av kommunbidraget för 2019 mellan nämndens verksamheter bör ske enligt nedan:

Tabell 3. Förslag på omfördelning av kommunbidrag 2019

Verksamhet	Kommunbidrag <i>från</i> verksamhet, tkr	Kommunbidrag <i>till</i> verksamhet, tkr
Öppna insatser	-	3 000
Ordinärt boende	-	23 000
SÄBO	-26 000	-
TOTALT	-26 000	26 000

Enligt tabell 3 ovan framgår att förslaget är att totalt flytta 26 mnkr av kommunbidraget (tilldelad budgetram) för 2019 *från* särskilt boende varav 23 mnkr av dessa flyttas *till* ordinärt boende och 3 mnkr flyttas *till* öppna insatser.

Sammanfattningsvis väntas ovan föreslagna omfördelning av kommunbidrag för 2019 skapa förutsättningar för en bättre ekonomisk balans mellan nämndens olika verksamheter för nästkommande år.

Bilaga 2. Taxor och avgifter 2019

Uppsala kommuns taxor och avgifter jämfört med R9¹

TAXAN/AVGIFTEN AVSER	ENHET	AVGIFT UPPSALA 2018	MEDEL R9 2018	DIFF UPPSALA VS MEDEL R9	
				kr	%
Ordinärt boende					
Hemtjänst	Kr/timme	254	322	-68	-27%
Matdistribution	Kr/matlåda	51	54	-3	-6%
Trygghetslarm ordinärt boende	Kr/månad	204	205	-1	0%
Legitimerad HS-insats för personer <85 år	Kr/besök	101	-		
Korttidsboende					
Omsorg	Kr/dygn	68	71	-3	-4%
Matservice	Kr/dygn	102	108	-6	-6%
Vård- och omsorgsboende					
Omsorg	Kr/månad	2 044	2 019	25	1%
Matservice	Kr/månad	3 067	3 107	-40	-1%
Dagverksamhet					
Måltider inkl kaffe	Kr/dag	51	66	-15	-29%

Som framgår av tabellen ovan har Uppsala generellt lägre avgifter inom äldreomsorgen än genomsnittet av R9 kommunerna, framför allt när det gäller timtaxa för hemtjänstinsatser samt måltider på dagverksamhet. För insats av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal (HS-personal) tar Uppsala ut en avgift per besök, och maxtaxan uppnås efter tre besök inom en månad. För dessa insatser skiljer det sig kommunerna åt vilken avgiftsprincip som tillämpas vilket gör att jämförelsesiffror försvåras. Därav att det inte redovisas någon avvikelse för detta område i tabellen ovan. För brukare som är 85 år eller äldre tas ingen avgift ut för hälso- och sjukvård i Uppsala.

Högekostnadsskydd och omfattning inom Uppsala kommun

Högekostnadsskyddet (maxtaxan), som regleras i socialtjänstlagen (SoL), är 2 044 kr per månad för 2018. Det innebär att ingen får betala mer än detta belopp oavsett omfattning av insatser som ryms inom högekostnadsskyddet. I denna maxtaxa ingår även avgiften för trygghetslarm. Andelen av samtliga Uppsalas brukare med insatser i hemmet och som uppnår maxtaxan idag uppgår till ca 75 procent. Den brukare som har trygghetslarm och har avgiftsutrymme uppnår maxtaxan efter ca 7 timmar hemtjänst per månad.

¹ Resultatnätverket R9 består av Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås samt Örebro.

Taxor och avgifter som föreslås höjas för 2019

TAXAN/AVGIFTEN AVSER	ENHET	AVGIFT UPPSALA 2018	MEDEL R9 2018	DIFF UPPSALA VS MEDEL R9	NYTT FÖRSLAG AVGIFT 2019	FÖRÄNDRING	INGÅR I MAXTAXA	
Ordinärt boende						Kronor	%	
Hemtjänst	Kronor per timme	254	322	-68	275	21	8%	Ja
Matdistribution	Kronor per matlåda	51	54	-3	58	7	14%	Nej
Legitimerad HS-insats för personer <85 år	Kronor per besök	101	-		150	49	49%	Ja
Dagverksamhet								
Måltider inkl kaffe	Kronor per dag	51	66	-15	61	10	20%	Nej

Med utgångspunkt från jämförelsen med övriga R9-kommuner är förslaget att höja hemtjänsttaxan från 254 kr (2018 års avgiftsnivå) till 275 kr per timme för 2019.

För måltider i hemmet i form av matdistribution föreslås avgiften höjas från 51 till 58 kr per matlåda, vilket är kommunens självkostnadspris för inköp och leverans.

Måltider och fika på dagverksamhet har i ett antal år i Uppsala varit ca 50 kr per dag vilket är markant lägre avgift än genomsnittet för R9. Denna avgift föreslås höjas till 61 kr per dag. I denna måltidsavgift ingår förutom lunch även för- och eftermiddagsfika.

Avgiften för insats i hemmet av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal är idag 101 kr per besök, och maxtaxan uppgår till 303 kr/månad. Region Uppsala tar ut en avgift om 150 kr för besök på vårdcentral, och förslaget är att kommunens avgift blir densamma som Regionens bland annat med hänvisning till att kommunens hemsjukvård avser insatser i hemmet. Även fortsättningsvis föreslås maxtaxa uppnås efter tre besök per månad, samt att avgiften ingår i det ordinarie högkostnadsskyddet där också avgift för hemtjänst och trygghetslarm ingår. Ny maxtaxa för insatser i hemmet avseende hälso- och sjukvård föreslås därför bli 450 kr/månad.

Ekonomiska konsekvenser för enskild brukare

Avgifterna för matdistribution och mat/fika på dagverksamhet ingår inte i högkostnadsskyddet. För den brukare som har matlåda till hemmet 20 dagar per månad innebär det nya förslaget en höjning om 140 kr per månad. Avgiften för mat/fika på dagverksamhet föreslås höjas med 10 kr/dag, vilket innebär att den som besöker en dagverksamhet tre gånger i veckan får betala 120 kr mer per månad.

När det gäller avgift för hemtjänst och HS -insats styr bland annat den enskildes nettoinkomst, boendekostnad samt kommunens avgiftsnivå hur stort avgiftsutrymme den enskilde får. För

varje brukare finns därför en individuell uträkning av avgiftsutrymmet och de brukare som inte har ekonomiskt utrymme blir avgiftsbefriade. Då majoriteten (ca 75 procent) av de brukare som idag har hemtjänst och/eller HS-insats redan träffas av högkostnadsskyddet (maxtaxan) påverkas dessa inte av den föreslagna höjda avgiften, såvida inte en enskild brukare får mindre hemtjänstinsatser (7 timmer eller mindre per månad) och/eller högre inkomst.

I nedanstående tabell illustreras två exempel på personer med identiskt avgiftsutrymme men olika omfattning på insatser och hur nytt förslag på *hemtjänstavgift* beräknas påverka respektive person. För enkelhetens skull antas att båda personerna i exemplen nedan inte har några andra insatser.

Tabell. Beräknad påverkan för enskild fiktiv brukare med föreslagen ny avgift

	Person 1	Person 2
Insats och omfattning	Hemtjänst 3 tim/mån	Hemtjänst 10 tim/mån
Nettoinkomst	9 642 kr	9 642 kr
Boendekostnad (-)	3 498 kr	3 498 kr
Minimibelopp* (-)	5 136 kr	5 136 kr
Disponibelt avgiftsutrymme	1 008 kr	1 008 kr
Maximal avgift/månad	1 008 kr	1 008 kr
Hemtjänstavgift 2018 (254 kr/tim)	762 kr/mån	2 540 kr/mån
Faktisk debitering 2018	762 kr	1 008 kr
Hemtjänstavgift 2019 förslag (275 kr/tim)	825 kr/mån	2 750 kr/mån
Debitering 2019 enligt förslag	825 kr	1 008 kr
Höjd avgift med nytt förslag	63 kr/mån	0 kr

*Minibelopp: det belopp som personen ska ha kvar varje månad för övriga utgifter förutom boende

Person 1 har 3 timmar hemtjänst per månad vilket med personens avgiftsutrymme innebär en högre avgift om 63 kr per månad. Person 2 har 10 timmar hemtjänst per månad och når redan innan höjningen maxtaxan per månad.

Ekonomiska konsekvenser för nämnden

För nämnden beräknas de föreslagna avgiftshöjningarna totalt betinga ökade intäkter om ca 1,2 mnkr på årsbasis (2019). Den allra största delen av beräknad intäktsökning svarar matdistribution för (ca 1,1 mnkr på årsbasis). I denna beräkning ingår inte föreslagen höjning av hemtjänstavgift och föreslagen höjning av avgiften för hemsjukvård. När det gäller dessa avgifters påverkan för nämnden är det mycket svårt att uppskatta intäktsförändringen eftersom den avgift som brukaren ska betala bestäms av det individuella avgiftsutrymmet samt maxtaxan i varje enskilt fall.

Bilaga 3. Tillämpningsanvisningar för taxor och avgifter 2019

Tillämpningsanvisningarna till taxor och avgifter beslutas årligen av nämnden.

Äldreförvaltningen har i samverkan med omsorgsförvaltningen utformat förslag till reviderade tillämpningsanvisningar för 2019, se bilaga 3 nedan. En genomgång har gjorts av tillämpningsanvisningarna bland annat för att omsorgsnämndens insatser tydligare ska framgå. I sak har inget principiellt större ändrats utan ändringarna avser främst förtydliganden.

Tilläggen/ändringarna som gjorts i anvisningarna nedan är rödmarkerade.

TILLÄMPNINGSSANVISNINGAR INOM
OMSORGERNA OM ÄLDRE OCH
FUNKTIONSNEDSATTA
I
UPPSALA KOMMUN 2019²

² enligt § 139 ALN-2007-0127.11; att uppdra till äldrenämnden att göra erforderliga kompletteringar och justeringar av tillämpningsreglerna för avgiftssystemet för äldre- och funktionsnedsatta.

1. Allmänt

Dessa tillämpningsanvisningar gäller för handläggning av avgifter för biståndsbedömda insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen³.

1.1 Lagrum

Kommunens avgiftssystem och tillämpningsregler för avgifter för omsorgerna om äldre- och funktionsnedsatta styrs av flera olika lagar och förordningar. Till dessa hör följande:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Inkomstskattelagen (1999:1229)
- Kommunallagen (2017:725)
- Socialförsäkringsbalken (2010:110)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Hyreslagen (12 kap Jordabalken (1970:994))
- Arkivlagen (1999:782)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47)

1.2 Huvudprinciper i avgiftssystemet

Utgångspunkten för avgiftssystemet är att de samlade avgifterna för boende, hjälp i hemmet, service och omvårdnad, inte får uppgå till så stort belopp att den enskilde inte har kvar tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader, ett s.k. förbehållsbelopp. Kommunen beräknar förbehållsbeloppet utifrån ett minimibelopp⁴ som fastställts i socialtjänstlagen. Till minimibeloppet läggs den enskildes bostadskostnader. De avgifter som ska räknas samman finns redovisade under kapitel 2.

³ Personer med funktionsnedsättning med beslut enligt LSS betalar ingen omsorgsavgift. Däremot utgår avgifter för mat, hyra samt hälso- och sjukvård.

⁴ Se förklaring av minimibelopp under punkt 5.1.

1.2.1 Högkostnadsskydd

Avgiften⁵ för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende samt kommunal hälso-och sjukvård (av sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut eller sjukgymnast) får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet, som årligen fastställs av regeringen.

Avgiftstaket gäller för varje vårdtagare var för sig, således även för makar, registrerade partners och sammanboende oavsett om båda eller en av parterna har en biståndsbedömd insats.

Detta högkostnadsskydd gäller även för omvårdnadsavgiften samt HS-insats vid bostäder med särskild service.

1.2.2 Avgiftsutrymme

För att beräkna det individuella avgiftsutrymmet avräknas skatter, bostadskostnad samt minimibelopp från den enskildes bruttoinkomster.

De sammanlagda avgifterna får inte överstiga avgiftsutrymmet och inte heller avgiftstaket (maxtaxan) enligt föregående punkt. Om de sammanlagda avgifterna är högre än avgiftsutrymmet korrigeras avgifterna ned till avgiftstaket.

Beräkningen av den enskildes avgiftsutrymme går till på följande sätt:

$$\begin{array}{r}
 +\text{Bruttoinkomster inkl. ev. bostadstillägg el. motsvarande} \\
 - \text{skatter som ingår i inkomstbegreppet}^6 \\
 - \text{faktisk boendekostnad} \\
 - \text{minimibelopp (generellt)} \\
 - \text{minimibelopp (individuellt)}^7 \\
 \hline
 = \text{disponibelt avgiftsutrymme}
 \end{array}$$

1.2.3 Negativt avgiftsutrymme

Om det disponibla avgiftsutrymmet blir noll eller negativt tas ingen omvårdnadsavgift och/eller HS-avgift ut. Vid negativt avgiftsutrymme reduceras också avgiften för matkostnaden på vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service och HVB** med det negativa avgiftsutrymmet, dock som mest ner till Konsumentverkets beräkning av skäliga levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år. När reduktion sker del av månad beräknas det per dag med en 365:e del av beräknad årskostnad.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst, kapitalinkomst och/eller boendekostnad görs ingen prövning av förbehållsbeloppet, utan avgift tas ut enligt maxavgiften.

⁵ Enligt 8 kap 5 § 1 socialtjänstlagen.

⁶ Kommunal och statlig inkomstskatt samt skatt på inkomst av kapital.

⁷ I förekommande fall för ex. god man.

2. Avgifter och ersättningar som ingår i avgiftssystemet

2.1 Avgiftsbelagda insatser med högkostnadsskydd

De olika avgifter som ska räknas samman och jämföras med den enskildes avgiftsutrymme är följande:

- Omvårdnads- och serviceavgift inom hemtjänst
- HS insats inom ordinärt boende för brukare under 85 år
- Omvårdnad på vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service samt hem för vård eller boende (HVB)**
- Omvårdnadsavgift på korttidsboende
- Avgift för trygghetstelefon.

2.2 Kostnadsersättningar och avgifter utanför högkostnadsskydd

Följande kostnadsersättningar och andra avgifter ligger utanför högkostnadsskyddet (maxtaket):

- Kostnadsersättning för förbrukningsvaror, möbler, husgeråd m.m. i särskilt boende **och bostad med särskild service** som ingår bland posterna i minimibeloppet
- Avgift för måltider i vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service samt hem för vård eller boende (HVB)**
- Avgift för måltider i korttidsvård
- Avgift för måltider i dagverksamhet
- Avgift för matdistribution med färdiglagad mat i ordinärt boende.

2.3 Avgiftsfri service och vård

Följande insatser och stöd är helt avgiftsfria:

- Insats från syn- och hörselinstruktör
- Ej biståndsbedömd öppen dagverksamhet
- Insatser beslutade enligt LSS
- Boendestöd
- Omvårdnad på dagverksamhet
- Avlösning i hemmet med upp till 24 timmar när närstående vårdar någon ~~över 65 år~~
- Ledsagning
- Kontaktperson.

3. Inkomstbegrepp

3.1. Allmänna principer

Den enskildes aktuella bruttoinkomster läggs samman på årsbasis varefter skatter avräknas (=nettoinkomst). Därefter divideras beloppet med tolv för att få fram en månadsinkomst efter skatt.

Beräkningen sker utifrån sådana inkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagen med tillägg för vissa typer av ersättningar som är undantagna från beskattning i Sverige. S.k. allmänna avdrag⁸ medges inte vid inkomstberäkningen. Utgångspunkt för avgiftsberäkningen är inhämtade inkomstuppgifter från Försäkringskassan, Pensionsmyndighet, Skatteverket samt uppgifter den enskilde lämnat i sin inkomstanmälan.

3.1.1 Inkomstslag

Förvärvsinkomster beräknas utifrån vad som gäller för posterna tjänst respektive näringsverksamhet⁹. Enligt dessa lagrum minskas intäktsposterna med kostnadsposterna.

3.1.2 Inkomst av tjänst

Till inkomstslaget tjänst¹⁰ räknas exempelvis följande:

- inkomst minus utgift¹¹ av tjänst t.ex. lön, arvoden, sjukpenning, vissa förmåner och andra skattepliktiga ersättningar
- pension
- livränta (vanligen del av)
- vårdbidrag¹².

3.1.3 Vissa skattefria ersättningar

Tillägg ska göras för vissa skattefria¹³ ersättningar och inkomster, t.ex.

- stipendier till den del de överstiger 3000 kr
- studiemedel i form av studiebidrag
- avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS-ersättningar) som inträffat före år 1991
- alla utländska inkomster, pensioner och andra ersättningar som beskattas i Sverige eller i utlandet eller skattefria sådana.

⁸ Se ”Allmänna avdrag”, 62 kap, inkomstskattelagen.

⁹ enligt 10 kap, 16 § och 14 kap. 21 § inkomstskattelagen.

¹⁰ 11 kap, inkomstskattelagen

¹¹ Utgift för att förvärva och behålla inkomster ska dras av som kostnader (om inte annat anges i kap 9, 12 eller 60 i inkomstskattelagen).

¹² Endast den del som är skattepliktig inkomst av tjänst; den del som utgör ersättning för merutgifter räknas inte som inkomst

¹³ t ex handikappersättning, hemsjukvårdsbidrag, assistansersättning samt ersättningar som inte ingår i inkomstbegreppet i inkomstberäkningarna för bostadstillägget.

- barnbidrag.

3.1.4 Inkomst av näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet beräknas enligt inkomstskattelagen¹⁴, dock endast uppkomna överskott. Inkomsten korrigeras så att avdrag för tidigare års underskott och avdrag för kostnader för egen pension, till den del de inte överstiger ett halvt prisbasbelopp, ska öka den beräknade näringsinkomsten.

3.1.5 Inkomst av kapital

Beräkning av överskottet i inkomstslaget kapital görs utifrån uppgifter som erhålls direkt från Skatteverket. De avser då uppgifter för två år tillbaka. Den enskilde ges möjlighet att skicka in den faktiska inkomsten per den 31 december året innan hjälpåret som grundas på de kontrolluppgifter den enskilde kan få från sin bank. Kontrolluppgiften ska då bifogas inkomstanmälan vid den årliga omräkningen. Inkomster som utgör kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen¹⁵ ingår, efter gjorda avdrag, i inkomsten. Uppskovsavdrag, negativ räntefördelning och realisationsförlust som minskat realisationsvinst kan endast dras av mot kapitalinkomsterna, och högst i nivå med kapitalinkomsterna.

Undantag: Kapitalvinster/-förluster ingår inte i kommunens inkomstbegrepp. Det betyder att vinster och förluster vid försäljning av villa, bostadsrätt och aktier inte tas med vid beräkning av avgift. Förmögenhet påverkar inte inkomstberäkningen.

3.1.6 Bostadsstöd

Bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg ingår i inkomstbegreppet¹⁶:

- BTP - Statligt bostadstillägg till pensionärer,
- **Bostadstillägg till personer med sjukersättning och personer med aktivitetsersättning,**
- SBTP - Särskilt bostadstillägg till pensionärer (med låg inkomst)
- Bostadsbidrag till barnfamiljer
- Boendetillägg.

3.1.7 Skatteberäkning

En skatteberäkning görs med statlig och kommunal inkomstskatt, skatt på kapitalinkomster enligt gällande regler för slutlig skatteberäkning. Kyrkoavgift är en frivillig avgift utöver den s.k. begravningsavgiften och avräknas därför inte från inkomsterna.

Uppsala kommun beräknar skatt utifrån den skattesats som gäller den stadsdel där den enskilde bor, vilket gör att inkomst kan skilja sig från utbetalning från Pensionsmyndighet och Försäkringskassa som beräknas enligt en generell skattetabell för Uppsala kommun med justering vid årlig deklaration.

Fastighetsavgift för permanentbostad enligt senaste taxering räknas som bostadskostnad¹⁷. Fastighetsskatt för annan fastighet, tex. fritidsbostad avräknas inte från inkomstunderlaget.

14 14 kap. 21 §.

15 Inkomstskattelagen kap. 41.

16 Enligt 8 kap 4§ Socialtjänstlagen .

Skatt på beviljat uppskov på kapitalvinst från försäljning av villa/bostadsrätt¹⁸ ingår under rubrik ”statlig skatt på kapitalinkomst” i deklARATIONEN. Detta betyder att hänsyn redan tagits till denna skatt och ska inte tas upp på annat sätt vid beräkning av avgift.

3.2 Inkomstberäkning makar

Makars och registrerade partners inkomster läggs samman och fördelas med hälften på vardera personen. Var och en debiteras avgift efter det bistånd som beviljats.

Sammanboende som inte är gifta räknas som ensamstående från avgiftssynpunkt oavsett om man har delad ekonomi. Var och ens inkomst ligger således till grund för avgiftsberäkningen.

Specialregler¹⁹ gäller för makar, registrerade partners och sammanboende när en av dem flyttat till särskilt boende.

3.3 Barns inkomster

Barns inkomster påverkar inte avgifterna.

3.4 Uppgiftsinsamling

Avgiftsunderlaget grundas på aktuella inkomstuppgifter samt uppgifter om bostadskostnader. Detta sker initialt när den enskilde får en insats för första gången, vid en årlig omräkning samt vid andra förändringar t.ex. ändrat civilstånd. För att underlätta uppgiftsinsamlingen inhämtas uppgifter via datamedia från de myndigheter där så är möjligt och lämpligt. Uppgifter som inte kan, eller får, hämtas därifrån inhämtas direkt från den enskilde genom särskild inkomstsblankett.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst och kostnader görs ingen prövning av individuellt avgiftsutrymme, utan avgiften blir enligt maxavgiften.

Uppgifter till avgiftssystemet hämtas enligt nedan.

17 se Bostadskostnadsbegrepp, kap 4.

18 30 % på 1,67 % av uppskovsbeloppet enligt Skatteverket.

19 Makar bör anmäla till pensionsmyndighet om ändrat civiltillstånd.

3.4.1 Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten

Ålderspension;

- Premiepension
- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Garantipension
- Arbetskadeförärlivränta
- **Sjuk-och aktivitetsersättning**
- Bostadsbidrag
- **Bostadstillägg för personer med aktivitetsersättning och sjukersättning**
- Äldreförsörjningsstöd
- BTP, statligt bostadstillägg för pensionärer
- SBTP särskilt bostadstillägg för pensionärer.

Efterlevandepension

- Änkepension
- Omställningspension
- Yrkesskadeförärlivränta.

Handikappersättning räknas ej som inkomst.

3.4.2 SCB (Statistiska centralbyrån)

Uppgifter om skatter och avgifter på församlingsnivå:

- Kommunalskatt
- Landstingskatt
- Begravningsavgift (olika för olika församlingar)

3.4.3 SKV (Skatteverket)

Uppgifter om skatt och kapital:²⁰

- Statlig skatt
- Överskott kapital.

3.4.4 Uppgifter genom den enskilde

- Tjänstepension
- Privat pension
- Utländska inkomster, pensioner och ersättningar
- Inkomst av näringsverksamhet jämte vissa avdrag
- Stipendier och studiebidrag
- Inkomst av kapital; räntor, utdelningar m m (föregående år).

²⁰ Skatteverkets uppgifter är i princip oanvändbara vad gäller avgiftsberäkningarna eftersom beräkningarna ska bygga på aktuella inkomstuppgifter. Dels är Skatteverkets uppgifter 1-2 år gamla i snitt, dels är inga delkomponenter offentliga uppgifter annat än vad gäller skatterna. Vidare finns bara sammanräknade poster, inga detaljer. Uppgifterna kan i vissa sällfall användas i kontrollsyste för att jämföra inrapporterade uppgifter (eller frånvaro av sådana) med nivå på t ex taxerad förvärvsinkomst.

- Bostadskostnad och andra uppgifter om bostaden
- Kostnad för god man **eller förvaltare**, ska verifieras med beslut från överförmyndarnämnden
- Kostnad för underhållsbidrag, **underhållstöd**.

Särskild uppgiftsblankett med information om kommunens avgiftssystem lämnas till den enskilde eller dennes företrädare (god man, närstående).

Om den enskilde har synpunkter på avgiftsbeslutet finns möjlighet att lämna in nya verifierade uppgifter för ny bedömning och beslut. Vid den första avgiftsberäkningen ska brukare alltid bifoga sid.3 av senaste inkomstdeklaration.

4. Bostadskostnader

4.1 Avräkning för bostadskostnad

Vid avgiftsberäkningen avräknas den enskildes bostadskostnad i permanent bostad från nettoinkomsten. För makar, registrerade partners samt sammanboende skall boendekostnaden för var och en av dem utgöra hälften av den framräknade faktiska bostadskostnaden

4.2 Beräkning av bostadskostnad

Den faktiska bostadskostnaden²¹ för olika bostadstyper beräknas enligt samma regler som tillämpas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid beräkning av bostadsbidrag respektive bostadstillägg.,.

4.3 Dubbla boendekostnader

Vid flyttning till vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service** ska den enskilde ges ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Under den tid som den enskilde har dubbla bostadskostnader, kan på den enskildes begäran, avräknas faktisk bostadskostnad för båda bostäderna mot nettoinkomst. Dock högst tre månader. Den enskilde måste kunna verifiera dubbla hyreskostnader med hyresavi.

4.4 Avräkningsregler vid dubbla boendekostnader

Vid beräkning av dubbla boendekostnader minskas först omsorgsavgiften ner till noll kronor. Vid ett negativt avgiftsutrymme minskas även avgiften för måltiderna, dock som mest ner till beräknade normala levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år²². I de fall den enskildes avgiftsutrymme blir negativt sedan bostadskostnader och förbehållsbelopp avräknats från nettoinkomsterna sker ingen jämkning av hyresavgiften i den särskilda boendeformen.

²¹ Eller verifierade uppgifter från den enskilde.

²² Enligt Konsumentverkets beräkning.

4.5 Kvarboendeskydd

Om hemmavarande make/registrerade partners/sambo (make 1) för sitt uppehälle är beroende av andra maken (make 2), som flyttar till vård-och omsorgsboende eller bostad med särskild service ska kommunen försäkra sig om att make 1 inte drabbas av ”en oskäligt försämrad situation” när avgifterna bestäms²³ enligt tudelningsprincipen.

4.6 Tudelningsprincipen

Följande beräkningsregler gäller:

Om maken med den högsta inkomsten flyttar till särskilt boende **eller bostad med särskild service** sker en jämkning av inkomsterna så att förbehållsbeloppet för den kvarboende maken eller sambon säkras.

Om maken med den lägsta inkomsten flyttar till särskilt boende eller bostad med särskild service sker ingen tudelning av inkomsterna.

Dessa beräkningsregler tillämpas utan att den enskilde påkallar det.

5. Förbehållsbelopp

5.1 Syfte med förbehållsbelopp

Syftet med förbehållsbelopp är att skydda äldre och personer med funktionsnedsättning från alltför höga avgifter och att dessa grupper ska få behålla en lägsta nivå av egna medel, som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Förbehållsbeloppet beräknas med ledning av ett så kallat minimibelopp och den faktiska boendekostnaden.

5.2 Minimibeloppet

Socialtjänstlagen har fastställt minimibeloppets nivå på per månad dels för ensamstående, dels för gifta/sammanboende²⁴

Över 65 år

- Ensamstående: En tolfedel av 135,46 % av prisbasbeloppet
- Gifta/registrerade partners/sammanboende: En tolfedel av 114,46 % av prisbasbeloppet.

²³ Enligt Socialtjänstlagen 8 kap. 6 § (SoL).

²⁴ Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket förbehållsbelopp som ska användas i enskilda fall.

Under 65 år

- För ensamstående och gifta/registrerade partners/sambor under 65 år är minimibeloppen 10 % högre än ovanstående
- För ungdomar under 18 år, som tar emot **stödinsatser i eget boende**, med egen inkomst gäller samma minimibelopp som för vuxna under 65 år.

Minimibeloppet avser de medel den enskilde behöver för att klara utgifter för sina personliga behov utöver bostadskostnaden ²⁵ för följande poster:

- Livsmedel
- Kläder, skor
- Fritid, böcker mm
- Förbrukningsvaror
- Möbler
- Husgeråd
- Hygien
- Dagstidning, telefon, TV-licens,
- Hemförsäkring
- Hushållsel
- Öppen hälso- och sjukvård
- Läkemedel
- Tandvård
- Resor

5.3 Hushåll med barn eller ungdom 0-19 år

För hushåll med hemmavarande barn eller ungdomar utgår tillägg till minibeloppet med de belopp som beräknats för olika åldrar enligt riksnormen för försörjningsstöd ²⁶ Tillägg medges även för ungdomar mellan 19-21 år om barnet fortfarande går i gymnasiet²⁷.

Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket minimibelopp som används i det enskilda fallet.

5.4 Individuella tillägg till minimibeloppet

Kommunen kan i vissa situationer bestämma ett individuellt tillägg till minimibelopp. Detta genom en individuell prövning om den enskilde har ”ett varaktigt behov av ett inte oväsentligt högre belopp” än det som omfattas av minimibeloppet. Med varaktigt behov avses minst sex sammanhängande månader och beloppet måste uppgå till minst 200 kr per månad.

Följande poster är exempel på levnadskostnader som kan föranleda beslut om individuellt tillägg till minimibeloppet:

²⁵ Följer de belopp som årligen redovisas i Konsumentverkets hushållsbudget.

²⁶ Socialstyrelsen.

²⁷ Enligt Föräldrabalken 7 kap 1 § är förälder underhållsskyldig upp tom 21 år om barnet fortfarande går i gymnasium.

- Fördyrad kost, t.ex. på grund av att maten erhålls via hemtjänsten i ordinarie boende eller i dagverksamhet eller på grund av att omsorgstagaren är yngre och av det skälet har en högre kostnad för sin matkonsumtion
- Fördyrad kost pga specialkost²⁸ t.ex. glutenfri kost
- Familje- och arbetssituationen, t ex underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader som behövs för en familjs underhåll,
- Kostnader till följd av funktionsnedsättning, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor,
- Yngre funktionsnedsatta personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer,
- Yngre funktionsnedsatta personers behov av medel för bosättning, familjebildning etc.
- Kostnaden för god man eller förvaltare. Underlag krävs in som vidimerar att brukaren har en kostnad.
- Kostnader för underhåll av minderåriga barn.

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t.ex. handikappersättning kan inte föranleda tillägg till minimibelopp i särskilt boende.

5.5 Generellt tillägg till minimibeloppet

För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden **och bostad med särskild service, HVB²⁹ som har helinackordering³⁰** görs ett generellt tillägg till minimibeloppet. Det görs med mellanskillnaden mellan vårdtagarens avgift för måltider och det belopp som ingår i livsmedelsposten i minimibeloppet. **Detta utgör en fördyrad levnadskostnad d.v.s. att kostnaden för mat när den enskilde är helinackorderad är högre än om personen lagar sin mat själv.**³¹ Detta gäller även vid växelvård, men inte vid vistelse på korttidsplats då detta inte avser vara stadigvarande mer än 6 månader.

5.6 Generell minskning av förbehållsbeloppet

Kostnaden för el och TV-avgift ingår i förbehållsbeloppet. För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden, **bostad med särskild service samt HVB³²** görs därför en generell minskning av minimibeloppet enligt nedan:

Ensamboende

- 0,5% av prisbasbeloppet för hushållsel,
- 0,41 % av prisbasbeloppet för TV-avgift.

²⁸

http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Best%C3%A4lla%20och%20ladda%20n%20er/rapporter/2012/2012_1_Merkostnader_for_tva_specialkost.pdf

²⁹ Gäller om brukaren har ett hyresavtal med HVB-utföraren.

³⁰ Gäller ej korttidsboende som avser kortare tid, mindre än sex månader.

³¹ Uppsala kommun följer Socialstyrelsens riktlinjer och utgår från Konsumentverkets hushållsbudget för äldre personer. Livsmedelskostnaden för män respektive kvinnor anges i två åldersgrupper, 61 - 74 år och 75 år och äldre. Dessa fyra belopp summeras och divideras därefter med fyra för att få ett genomsnittsbetopp.

³² Gäller om brukaren har tecknat hyreskontrakt med HVB-utföraren.

Sammanboende

- 0,25% av prisbasbeloppet för hushållsel,
- 0,21% av prisbasbeloppet för TV-avgift.

Vid tillfällig vistelse i korttidsboende görs ingen generell minskning av förbehållsbeloppet för el- och TV-avgift. Vårdtagaren har kvar dessa kostnader i sin ordinära bostad.

5.7 Beslut om avgifter

När nytt prisbasbelopp är känt fastställer kommunen vid årets slut vilka avgifter som gäller för nästkommande år.

6. Avgifter i ordinärt boende

6.1 Fastställande av avgift

Avgift för service- och omvårdnadsinsats(hemtjänst) i ordinärt boende inklusive insats av sk Trygg hemgång³³ beräknas utifrån registrerad tid hos brukaren, dock högst upp till befintligt avgiftsutrymme samt inom ramen för maxtaxan.³⁴

6.2 Kommunal hemsjukvård

Avgift tas ut för kommunala hemsjukvårdsinsatser som utförs av legitimerad sjukvårdspersonal till personer under 85 år. Kommunal hemsjukvård till personer över 85 år är avgiftsfri. Som legitimerad sjukvårdspersonal räknas sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast (fysioterapeut).

Vid både avgiftsbelagd insats enligt SoL och HS-insats inkluderas detta inom maxtaxan för SoL-insatser³⁵. Detta gäller alla patienter från den dag de fyller 21 år och omfattar även de patienter som **har LSS-insatser, och SoL-insatser.**

6.3 Personlig assistans

För insatser enligt LSS tas inga avgifter ut. För kompletterande insatser t.ex. hemtjänst tas omvårdnadsavgift ut.

6.4 Trygghetstelefon (trygghetslarm)

Avgift för trygghetstelefon debiteras med ett fast belopp per månad motsvarande 0,45 % av gällande prisbasbelopp.

6.5 Biståndsbedömd dagverksamhet

Biståndsbedömd dagverksamhet är avgiftsfri. Däremot tas en kostnad per dag ut för måltider och kaffe.

6.6 Matdistribution

Avgift för matdistribution i ordinärt boende tas ut med ett pris per matlåda.

³³Arbetsmodell för trygg utskrivning från slutenvården.

³⁴enligt 8 kap. 5 § SoL.

³⁵ Enligt beslut i KF 2015-12-07.

7. Avgifter och kostnader i vård-och omsorgs-boende, bostad med särskild service samt HVB

7.1 Omvårdnadsavgiften

Vård- och omsorgsboende drivs enligt helinackorderingsprincipen. **Bostad med särskild service och HVB drivs ibland med helinackordering.** Debitering av omvårdnadsavgift sker per månad. Som högst motsvarar avgiften det fastställda maxtaket för avgifter, d.v.s. högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Debitering av avgift görs från och med den dag som inflyttning sker på boendet vilket är detsamma som verkställighetsdatum.

Ingen omvårdnadsavgift tas ut vid frånvaro. Eventuellt avdrag beräknas utifrån gällande maxtaxa.

7.1.1 Förbrukningsartiklar

Kostnad för förbrukningsartiklar ingår inte i kommunens avgifter däremot ingår de i minimibeloppet. Därför kan den enskilde teckna en överenskommelse med vårdgivaren/utföraren om tillhandahållande av förbrukningsartiklar mot en avgift som motsvarar Konsumentverkets årliga beräkning av förbrukningsvaror för ensamhushåll motsvarande 0,27 % av prisbasbeloppet per månad. Vårdgivaren/utföraren kan tillhandahålla lakan mot avgift motsvarande 0,22 % av prisbasbeloppet per månad.

Full månadsavgift utgår från och med den dag brukaren flyttar in. Ingen avgift utgår för aktuell månad vid utflytt/eller om brukaren avlider före den 10:e i månaden.

7.1.2 Måltider

Vid vård- och omsorgsboende ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift tas ut per dygn för samtliga närvarodagar från och med verkställighetsdagen. Avgift för matservice per månad vid vård- och omsorgsboende uppgår till 6,74% av prisbasbeloppet Dygnsportionspriset uppgår till samma procentsats av prisbasbeloppet delat med 365.

~~Boende som får näringslösning via sond debiteras måltidsavgift av kommunen.~~ **Boende som får näringslösning via sond debiteras ej måltidsavgift.** Denna vårdtagare har rätt att utan avgift få små smakportioner av måltiden. Specialkost ingår i måltidsavgiften.

7.1.3 Bostad med särskild service och HVB

För personer med beslut i bostad med särskild service och HVB som inte har helinackordering kan andra regler gälla utifrån ett individbehov.

Vid viss del av måltider fördelas kostnaden enligt följande³⁶

Frukost 20 % av heltidskostnad

Lunch 30 % av heltidskostnad

Mellanmål 10 % av heltidskostnad

Middag (huvudmål) 40 % av heltidskostnad.

7.1.4 Tillägg till förbehållsbeloppet

Ett generellt tillägg till förbehållsbeloppet görs för matserviceavgiften. Lägsta belopp för måltider per månad följer Konsumentverkets årliga beräkningar av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper. Se även avsnitt 5.5.

7.1.5 Debitering vid frånvaro

Vid sjukhusvistelse tas ingen avgift ut för måltider från och med den dag den boende åker till sjukhuset till och med den dag den boende kommer tillbaka från sjukhuset.

Vid annan frånvaro tas ingen avgift ut för måltider vid avfärd före lunch och hel avgift vid avfärd efter lunch. Detsamma gäller vid återkomst, d.v.s. hel avgift tas ut vid återkomst före lunch och ingen avgift vid återkomst efter lunch. Motsvarande regler gäller även vid in- och utflyttning.

7.1.6 Parboendegaranti

Äldre har enligt socialtjänstlagen rätt att bo tillsammans i ett vård- och omsorgsboende även om bara en av makarna har behov av sådant boende. Den medflyttande kan välja att sköta sin eller bådass kosthållning eller välja att äta vid vårdboendet, då gäller enbart heldagskost.

Den medflyttande kan ha beslut om hemtjänst. Debitering för hemtjänst i särskilt boende sker utifrån beslutad tid för insats. Debitering av HS insats enligt hemtjänstens avgifter. Beslut för tvätt och städ görs enligt schablon. Justering p.g.a. negativt avgiftsutrymme gäller även för medflyttande.

7.1.7 Ändrad pensionsstatus

När en av två makar flytta permanent till ett vård- och omsorgsboende rekommenderas att, hos Pensionsmyndigheten, ansöka om ändrad pensionsstatus för makar, som lever med skild hushållsgemenskap. Detta kan medföra gynnsammare inkomster, bostadskostnader samt förbehållsbelopp.

³⁶ Enligt Socialstyrelsen.

7.2 Korttidsvård

Korttidsvård avser växelvård, avlastning eller vistelse på korttidsplats enligt äldrenämndens riktlinjer för vägledning och information om insatser enligt SoL och LSS.

7.2.1 Omvårdnadsavgift korttidsboende, träningsboende

Omvårdnadsavgift debiteras per vistelsedag med belopp motsvarande högst en trettiondedel av det fastställda maxtaket per månad för avgifter enligt punkt 1.2.1. Beloppet avrundas nedåt till helt antal kronor. För den som redan betalar omvårdnadsavgift för hemtjänstinsatser i sitt ordinära boende blir den totala avgiften per månad högst lika med det fastställda maxtaket (1.2.1).

7.2.2 Måltider korttidsvård

Vid korttidsvård ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift debiteras per dygn och tas ut för samtliga närvarodagar med samma belopp som gäller för permanent vistelse i omvårdnadsboende (1/30-del av månadskostnaden per dygn).

Samma debiteringsregler för matservice vid in- och utflyttning gäller som vid permanentboende i särskild boendeform, se punkt 8.2.3.

7.2.3 Tillägg till förbehållsbeloppet

Individuellt tillägg till förbehållsbeloppet medges ej på korttidsplats då detta ej anses vara stadigvarande och mer än sex månader. Däremot tillämpas det vid vistelse på växelvårdsplats och beräknas per vistelsedag.

8. Övriga bestämmelser

8.1 Nedsättning av avgift och avgiftsbefrielse

Den enskilde har rätt att få en individuell prövning och eventuell nedsättning av avgiften, alternativt avgiftsbefrielse, då särskilda skäl föreligger. Till dessa skäl hör exempelvis dubbla bostadskostnader och hänsyn till kvarboende makes ekonomi.

8.2 Debiteringsrutiner

Debitering av avgifter sker månadsvis i efterskott. Betalning ska ske den sista dagen i månaden två månader efter den månad som insatsen är utförd.

Obetald faktura går till inkasso 28 dagar efter förfallodag och ev. avbetalningsplan handläggs av kommunens inkassoavdelning.

8.3 Försäkringsfall

I de fall biståndsinsatserna ska bekostas av annan än den som får biståndet, av skadeståndsrättsliga, försäkrings- eller andra skäl, debiterar kommunen den faktiska kostnaden för insatserna. Omfattning, ersättning och typ av insatser avgörs från fall till fall varvid kommunen förhandlar med berörd ersättningsskyldig part.

8.4 Anmälningsskyldighet

Den enskilde är skyldig att lämna inkomstblankett med aktuella uppgifter om inkomst- och bostadsförhållanden samt aktuell hyra.

Första gången en avgiftsberäkning sker ska sid.3 av den senaste inkomstdeklarationen bifogas som verifikat. Inkomstblankett ska också lämnas in vid den årliga omräkningen vid varje årsskifte samt vid förändringar under året.

Den enskilde kan välja att inte lämna in dessa uppgifter och får då erlægga maxtaxa pga. att en individuell beräkning inte kan göras utan erforderliga underlag. Detta framkommer på inkomstblanketten³⁷ och via informationsbrev vid årsomräkningen. Om den enskilde senare bestämmer att lämna in inkomstblankett görs en ny beräkning och den nya avgiften gäller då from månaden när uppgiften inkommer.

8.5. Retroaktiv debitering

Om uppgifter framkommer som visar att för låg avgift debiterats under en period, kan retroaktiv debitering ske, dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna.

8.5.1 Återbetalning av avgift

Om uppgifter framkommer, som inte beror på den enskilde, som visar att för hög avgift debiterats, görs en återbetalning. Om uppgifter inkommer som visar att för hög avgift debiterats under en period, kan kommunen besluta om retroaktiv återbetalning dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna. Detta gäller dock inte om blankett inte inkommer eller inkommer för sent vid den årliga årsomräkningen.

8.6 Avgiftsbeslut

Den enskilde delges alltid ett skriftligt avgiftsbeslut där avgiftsunderlag och beloppen för de slutliga avgifterna framgår. Avgiftsbeslutet ska innehålla uppgift om vilka lagrum som ligger till grund för beslutet och besvärstid.

Beslutet gäller högst ett år d.v.s. till nästa generella omräkning av avgifterna. Om det är känt att uppgifter i avgiftsunderlaget som kan påverka avgifterna, kommer att ändras, bör kortare giltighetstid sättas.

Beräkning av avgifterna görs årligen utifrån det nya prisbasbeloppet, skattebestämmelser, inkomstuppgifter, bostadskostnader m.m. Ändring av avgift på grund av ändrat prisbasbelopp får göras utan föregående underrättelse till den enskilde.

³⁷ Inkomstblankett bilaga 2.

8.6.1 Ändring av avgiftsbeslut

Om andra förhållanden uppkommer som kan påverka avgiftens storlek måste alltid kommunen meddelas. T.ex. vid:

- ändrat civilstånd
- flytt till vård- omsorgsboende
- behov av individuellt förbehållsbelopp
- beviljande, ändring eller upphörande av bostadstillägg/-bidrag

Ändring av avgift gäller från och med månaden efter det att anledningen till ändringen inträffade om den avser del av månad. Ändring av avgiften ska dock gälla från och med samma månad som anledning till ändringen uppkom, om ändringen avser hela månaden.

Den enskilde ska alltid få information om ändring av avgift via ett nytt avgiftsbeslut där det framgår vad ändringen beror på. Den enskilde ska även själv medverka vid omräkning av avgiftsunderlaget och lämna nytt underlag, inkomstblankett, för sådan omräkning.

8.6.2 Delegering av beslut om avgifter

Beslut om avgifter, individuella tillägg till minimibelopp, nedsättning av avgift samt avgiftsbefrielse fattas enligt respektive nämnds delegationsordning.

8.8 Överklagande

Beslut om avgiftsregler fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut överklagas hos förvaltningsrätten genom laglighetsprövning enligt kap 10 kommunallagen. Då prövas endast lagligheten i beslutet.

8.8.1 Enskilt avgiftsbeslut

Beslut om avgifter och/eller förbehållsbelopp enligt 8 kap, 4-9 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt 16 kap. 3 § SoL hos allmän förvaltningsdomstol (förvaltningsrätt i första instans). Det kan gälla avgiftens storlek, avgiftsändring, beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp.

Om överklagandet bifalls kan domstolen ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

8.8.2 Besvärstid

Överklagande av beslut om avgifter eller förbehållsbelopp ska inkomma till den myndighet som fattat det överklagade beslutet inom tre veckor från det att den överklagande fått del av beslutet. Kommunens handläggare ska vid behov vara behjälpliga med överklagande om den enskilde begär detta.

8.9 Privata underhållsavtal

Privata avtal om underhåll mellan vårdtagaren/ och annan person, t.ex. make/registerade partners eller sammanboende, föranleder inte förändring av avgiftsberäkningen eller jämkning av avgifterna för vårdtagaren. S.k. civilrättsliga avtal har ingen rättsverkan på kommunens lagbundna avgiftsregler.

8.10 Vård- och hemvårdsinsatser i annan kommun

Kommunen har betalningsansvar för alla medborgare folkbokförda i kommunen. Om den enskilde får hemtjänstinsats eller vistas i särskild boendeform i annan kommun tillämpas avgift enligt folkbokföringskommunens avgiftssystem. Hemkommunen fakturerar den enskilde dennes avgift som beräknas retroaktivt så snart faktura inkommit till hemkommun från vistelsekommunen.

